

do it

Útgefandi: *Kjarvalsstaðir*, 1996

„Do it“ heildarútgáfa

tileinkað Alighiero Boetti, 1940—1994

„Do it“ halbmündig

Safna-

„do it“

25

100

Christian Boltanski, Frakklandi

Maria Eichhorn, Þýskalandi

Hans Peter Feldmann, Þýskalandi

Paul-Armand Gette, Frakklandi

Felix Gonzalez-Torres, Bandaríkjunum

Fabrice Hybert, Frakklandi

Ilya Kabakov, Rússlandi

Mike Kelley, Bandaríkjunum

Alison Knowles, Bandaríkjunum

Bertrand Lavier, Frakklandi

Jean-Jacques Rullier, Frakklandi

Rirkrit Tiravanija, Bandaríkjunum

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 350

LECTURE 1

MECHANICS

1.1

1.2

1.3

1.4

1.5

1.6

1.7

1.8

1.9

1.10

1.11

1.12

1.13

1.14

1.15

1.16

Heimilis-

„do it“

Hugo Suter, Sviss

Olaf Metzel, Pýskalandi

Liam Gillick, Bretlandi

Sam Samore, Bandaríkjunum

Andreas Slominski, Pýskalandi

John Miller, Bandaríkjunum

Allan Kaprow, Bandaríkjunum

Noritoshi Hirakawa, Japan

Dan Graham, Bandaríkjunum

Felix Gonzalez-Torres, Bandaríkjunum

John Baldessari, Bandaríkjunum

Jimmie Durham, Bandaríkjunum

Carsten Höller, Pýskalandi

Thomas Schütte, Pýskalandi

Mona Hatoum, Bretlandi

Christian Marclay, Sviss

Nam June Paik/John McEvers, Bandaríkjunum

Jason Rhoades, Bandaríkjunum

Uri Tzaig, Ísrael

Ulrike Grossarth, Þýskalandi

Pepón Osorio, Bandaríkjunum

Pipilotti Rist, Sviss

Ugo Rondinone, Sviss

Dominik Steiger, Austurríki

Chris Marker, Frakklandi

David Medalla, Bretlandi

Paul-Armand Gette, Frakklandi

Pablo Azul, Spáni

Amy E. Cohen og Francisco J. Varela, Spáni

Sjónvarps-

„do it“

Stjórnsýsla-

ri ob..

Shere Hite, Bandaríkjunum
Yoko Ono, Japan
Damien Hirst, Bretlandi
Steven Pippin, Bretlandi
Gilbert & George, Bretlandi
Robert Jellinek, Austurríki
Erwin Wurm, Austurríki
Mike Smith, Bandaríkjunum
Michelangelo Pistoletto, Ítalíu
Ilya Kabakov, Rússlandi
Eileen Myles., Bandaríkjunum
Jonas Mekas, Bandaríkjunum
Leon Golub, Bandaríkjunum
Rirkrit Tiravanija, Bandaríkjunum
Nancy Spero, Bandaríkjunum
Lawrence Weiner, Bandaríkin.

Sýningarstjóri: Hans Ulrich Obrist

Aõfaraorõ

Aðfaraorð

Guðrúnar Jónsdóttur, formanns menningarmálanefndar

Reykjavíkur

Öldum saman var myndlistin bundin á klafa fræðilegra skilgreininga sem opinberir aðilar stóðu vörð um. Í byrjun aldarinnar komu fram listamenn á borð við Marcel Duchamp og lögðu fram nýjar skilgreiningar og forsendur í myndlist. Allt frá því að Duchamp stillti upp hinum svonefndu „ready-made“-hlutum sem listaverkum hafa listamenn kannað tengsl listaverksins við raunveruleikann og íhugað sérstætt gildi listhlutarins. Athyglisverður þáttur í þessari leit eru fyrirmælaverk, þar sem listamenn skapa ekki sjálfan listhlutinn heldur láta sér nægja að leggja fram hugmynd að listaverkinu.

Að þessu sinni hafa Kjarvalsstaðir boðið sýningarstjóranum Hans Ulrich Obrist að setja saman sýningu á nútímalegum fyrirmælaverkum. Sýningin skiptist í þrjá þætti: Safna-„DO IT“, Heimilis-„DO IT“ og Sjónvarps-„DO IT“, en alls taka 54 listamenn þátt í þessari sýningu.

Hér er á ferðinni framsækin og spennandi sýning sem setur íslenskt myndlistarlíf í samband við það sem efst er á baugi í samtímalistinni.

Frantón Jónsson

Aðfaraorð

sýningarstjóra

Marcel Duchamp var upphafsmaður fyrirmæla um listaverk. Annarsvegjar er verkið „ready-made malheureux“ frá 1919 þegar hann sendi fyrirmæli um svalalistaverkið frá Argentínu, hinsvegjar athugasemdir hans undir titlinum „Hugleiðingar“ þar sem finna má fyrirmæli um „að búa til málverk eða höggmynd á sama hátt og undið er af filmu“ og „að kaupa sér orðabók og strika út þau orð sem á að strika út“. Um þetta sagði Marcel Duchamp eitt sinn í viðtali við Jeanne Siegel: „Þessar athugasemdir áttu allar eitt sameiginlegt: þær voru allar skrifaðar í nafnhætti. Í nafnhætti [fr. *A l'infinifif*, sem var heiti á verki eftir Duchamp — aths. þýð.], og mæla þarmeð fyrir um að gera eitthvað, sumsé að gera það sem ég aldrei gerði.“

Marcel Duchamp notar einkunnina „í nafnhætti“ til að vega upp á móti sjálfupphafningu listamannsins. Fyrirmæli hans líta út eins og jafnstæðar leiðbeiningar um tilbúning readymade-verkanna; þau ryðja burt hugtakinu um smekk listamannsins, og ólíkt readymade-verkunum sjálfum sem stöðugt eldast gera þau okkur kleift að dvelja sífellt í nútíðinni þar sem verkið lifir.

Með John Cage verða tónverksnótur að fyrirmælum sem gefa kost á margskyns túlkun. Sjálft listaverkið verður til með því að fara að fyrirmælunum. Hjá Guy Debord eru fyrirmælin skopstæling sem um leið upphafur eignarhald á verkunum: heimildirnar eru í uppnámi og frumleikahugtakið úti í hafsauga.

Í sýningunni „do it“ (á ísl. t.d.: gerðu það sjálfur; kýldu á það) eru hefðbundnar hugmyndir um frumverk höfundar látnar víkja fyrir víðfeðmari skilningi á listsköpun. Öll verkin verða búin til á staðnum eftir nákvæmum leiðbeiningum listamannanna í formi fyrirmælaskrár. Oft er upphaflegan efnivið að finna í hversdagshlutum og venjuathöfnum. Ólíkt leiklistinni er engin byrjun og enginn endir á verkunum á „do it“-sýningunni. Engar tvær afurðir fyrirmælanna eru eins þegar eftir þeim hefur verið farið. Um fyrirmælaskrána flæðir hversdagsumhverfi áhorfandans inn í sýninguna þannig að mörkin milli innra og ytra rýmis verða óskýr.

Það er hægt að setja sýninguna „do it“ upp og sjá hana á mörgum stöðum samtímis, líkt og kvikmynd. Um leið er hver gerð hennar athöfn í rúmi. Sýningin fer fram í skilrúminu milli túlkunar og skilnings.

Merking textans eykst við mismunandi túlkun og

gjörning. Hver sýning skapar sinn sannleik. Ætlunin er ekki að umskapa eða endurgera verk sem eiga sér frummynd annarstaðar, heldur að búa til opna og sífella sýningu sem lagar sig að staðbundnum einkennum og þörfum en er engu að síður alþjóðleg að eðli.

Hans Ulrich Obrist

Skilmálar

Skilmálar

Sérhver sýnandi „do it“-sýningarinnar gengst með samningi undir að

1. fara að hinum tólfliða fyrirmælum um sýninguna og sýna síðan verkin á tilteknu tímabili sem hann ákveður sjálfur,
2. eyðileggja öll sýningarverkin að sýningunni lokinni,
3. senda „do it“-skrifstofunni ítarlegar myndheimildir um sýninguna auk skriflegrar skýrslu (Hans Ulrich Obrist; c/o AFAA — BP 103; 244, bd. Saint-Germain; 75321 Paris; Cedex 07; Frakklandi/France).

Safna-

„do it“

Christian Boltanski

Les Ecoliers (Nemendurnir)

Biðjið ljósmyndarann sem vanur er að taka bekkjarmyndir í næsta barnaskóla við sýningarstaðinn að mynda alla nemendur í einni bekkjardeildinni hvern fyrir sig. Ljósmyndirnar skulu síðan stækkaðar í 18x24 cm og límdar á pappaspjald.

Festið myndirnar á vegginn í nokkrum röðum þannig að 8 cm séu á milli mynda. Á bakhlið hvernar ljósmyndar skal stimpla nafn ljósmyndarans ásamt nafni mínu (á spjaldi með myndunum eiga bæði nöfnin að standa).

Við lok sýningarinnar á að gefa börnunum eða foreldrum þeirra myndirnar.

Maria Eichhorn

Látið smíða hring úr silfri og týnið honum svo á götu.

Í heimildagögnum komi fram

- * nafn og heimilisfang gullsmiðsins,
- * ljósmynd af hringnum,
- * lýsing hringsins (þvermál, þyngd í grömmum o.s.frv.),
- * hvar hringurinn týndist,
- * nafn þess sem hringnum týndi.

Hans Peter Feldmann

Klippað út mynd af manni í dagblaði, annaðhvort af manninum öllum eða hluta hans, andlitinu eða bóknum.

Rammið myndina inn. Setjið myndina innrammaða á sökkul eða hengið hana á vegg. Setjið tvo blóm-potta eða blómavasa við myndina, sinn hvorum megin við hana, fyrir framan hana eða til hliðar við hana, eftir því hvernig hún er sýnd í salnum. Myndin á að vera af aðeins einum manni, og hann á að vera á lífi. Myndin má hvorki vera af stjórnámamanni né glæpamanni.

Myndin á að vera úr helsta dagblaði á sýningar-svæðinu, úr því tölublaði sem út kemur fjórum vikum fyrir fyrsta sýningardag. Komi blaðið ekki ekki út þann dag, eða engin hæfileg mynd birtist í því þá, skal nota næsta tölublað á eftir. Ef í nauðir rekur skal haldið áfram að kaupa blaðið þangað til þar birtist mynd sem fellur að fyrirmælunum að ofan. Blómunum á að sinna meðan sýningin stendur og ekki skipta um blóm.

Paul-Armand Gette

Fermetramælirinn

Fermetramælinn má búa til á tvo vegu:

1. Fermetramælirinn utanhúss. Mælið út ferning, 1 metra á hverja hlið, með 4 um það bil 20 sentímetra háum stikum og hvítu girni. Sé ekki hægt að reka stikurnar í jarðveginn skal einungis leggja girnið á jörðina þannig að það sýni ferninginn.
2. Fermetramælirinn innanhúss. Smíðið 100x100 cm tréramma með fjöllum sem eru 10 cm á lengd og 2 cm á breidd. Málið hann svartan. Setjið plastbotn neðan á rammann. Leggið hann á gólf sýningarsalarins. Setjið í rammann sand, steinvölur, gosösku eða fallin lauf, allt eftir eðli sýningarstaðarins, en aldrei efni gert af mannahöndum. Þegar sýningin er búin skal efniviðnum skilað þangað sem hann var fenginn.

Felix Gonzalez-Torres

Útvegið 90 kíló af sælgæti sem framleitt er á sýning-
arstaðnum og setjið í horn sýningarsalarins.

Fabrice Hybert

Að „skala“

Biðið lækni sem fæddur er fyrir 1961 að teikna á hvaða flöt sem vera skal innan sýningarsalarins það sem mælt er fyrir um hér á eftir.

Takið blýant (ef **HET** er blýantur; **HET** er skammstöfun fyrir **hæfilegan efnivið** til þess að athöfnin verði sýnileg; læknirinn velur sjálfur efnivið sinn), látið hann nema við flötinn sem valinn hefur verið og teiknið tening, 5 cm á hvern veg, í fjarvídd, með öllum hornum sýnilegum.

Veljið eitthvert af hornum teningsins og teiknið út frá því annan tening með öðrum hvarfpunkti en þeim fyrsta. Mælið ekki hliðarnar en reynið að teikna teninginn þannig að hann líkist sem mest fyrsta teningnum. Endurtakið þetta eins oft og horn fyrsta teningsins leyfa, takið síðan til við annan teninginn og síðan koll af kolli í að minnsta kosti hálfra aðra klukkustund.

Ilya Kabakov

Lýsing og hugmynd

Reisið í sýningarsalnum tening úr tré, 2,5 m háan og 2,6 m á hverja hlið. Hið ytra á teningurinn að vera sléttar áferðar og málaður gljáhvítur. Tvennar tröppur eru settar við gagnstæðar hliðar teningsins, og á efsta þrepið að vera í um það bil 1,75 metra hæð þannig að hægt sé að standa á því uppréttur. Nákvæmlega í miðju teningsins skal hengja samantrotið pappírslað. Á það skal skrifa örsmau letri á heimatungunni þennan texta: „Hvert sem þú fórst var sterk bensínlykt.“

Hugmyndin að baki innsetningunni er þessi: Áhorfandinn gengur upp tröppurnar til að komast að því hvað sé inni í teningnum; þar sér hann ekkert nema textann í því líkri fjarlægð að hann getur ekki lesið hann, hvað þá fengið merkingu úr torræðum boðunum. Það eykur á dulúðina ef efri hluti teningsins er nálægt því að nema við loftið.

Skemmtilegast er þetta þegar sinn áhorfandinn gengur upp hvorar tröppur á sama tíma; þá horfast þeir í augu milli teningsbrúnarinnar og loftsins.

Innsetningin er byggð á líkingu; hin torræðu skilaboð eru skammt undan, við sjáum þau en náum þeim ekki þrátt fyrir allt okkar erfiði (gönguna upp tröppurnar).

Mike Kelley

Raddirnar sjálfar lögðu til ýmsar hinna upphaflegu aðferða við upptökurnar; aðrar byggjast á starfi upptökusérfræðinga báðum megin Atlantshafsins. Hér er dæmi.

Upptaka með hljóðnema

Langeinfaldasta aðferðin er að nota segulbandið alveg eins og það mundi vera við að taka upp hverja aðra jarðneska rödd með sæmilega sjálfsvirðingu. Notaðu hreyfanlegan hljóðnema og hafðu hann nógu langt frá segulbandstækinu til að hann nemi ekki hljóðin frá því. Nýttu alla þá mögnun sem tækið leyfir, og komdu hljóðnemanum fyrir á rólegum stað þar sem ekki er líklegt að hann nemi samtöl eða götuhávaða. Sittu í nokkurri fjarlægð frá hljóðnemanum, þannig þó að þú sjáir á teljarann á tækinu. Talaðu fyrst ofurlítinn formála inn á bandið þar sem tekið er fram hvar og hvenær upptakan er gerð, og nefndir aðrir viðstaddir ef þú ert ekki einn. *Biddu svo raddirnar að tala við þig.* Gerðu ráð fyrir að þær geri það. Svo virðist að meðvitund upptökumannsins skipti verulegu máli við að taka upp raddirnar og þú

skalt þessvegna ekki reyna að vera 'hlutlægur' við þetta verk. Eftir að þú hefur beðið raddirnar að tala skaltu vera fullkomlega hljóður nokkra stund. Ekki bíða of lengi þar sem tíminn við að hlusta á bandið er miklu lengur að líða en upptökutíminn. Að auki heyrast raddirnar yfirleitt strax eftir að eitthvað hefur verið sagt. Skrifaðu niður allt sem þú eða aðrir við upptökuna hafa sagt inn á bandið og öll utanaðkomandi hljóð sem heyrðust. Okkur hefur reynst best að taka upp í þrjár mínútur í einu og biðja raddirnar að koma á mínútufresti. Taktu upp á mesta hraða sem segulbandstækið leyfir, þar sem þú kynnir að vilja hlusta á bandið á minni hraða til að glöggva þig á röddunum. Stundum kemur þetta að gagni, stundum ekki. Hinsvegar kemur alltaf að gagni að fá sem mestan hljóðstyrk miðað við suð.

Mynd 10-1 er ágæt þegar hún er notuð með lágviðnámshljóðnema. Í rauninni er hvaða 8-ohma hátalari sem er góður í svona upptökur, en notaðu endilega hljóðspenni milli hátalarans og inngangsins á kubbnum (IC-rás). Einn fjórði af TL084C fjögurra rása aðgerðarmagnara er notaður vegna lágs suðhlutfalls.

Tækin

B1 — 9 volta rafhlaða

IC — 1/4 af TL084C dvergrása aðgerðarmagnara

R1, R2 — 1K, 1/4-watta viðnám

R3, R4 — 100K, 1/4-watta viðnám

S1 — einspóla af/á-rofi

T1 — hljóðspennir, 8 ohma eftirvaf, 1.000

ohma forvaf, miðúttak. Radio Shack 273-

1380 eða eitthvað hliðstætt

Annað — 8 ohma hátalari og snúra, innstunga

sem passar í inngang á upptökutæki,

verkfæri, upphengivír o.s.frv.

Uppsetning

Mælt er með Realistic Minimus 0,5 örhátalara (Radio Shack #40-1995) sem hljóðnema fyrir þennan formagnara. Hátalarinn er í fallegum og hentugum umbúðum, örlítið stærri en 6x4x4 tommur. Formagnarinn er settur saman á smáu íhlutaborði, örlitlu stærra en TL084C-sökkli, og festur á innanvert hátalaraboxið með málmfestingu. Rafhlöðuboxið er fest á sama hátt, og bútur af skermaðri hljóðnemasnúru er lóðaður við útgangspinna nr. 1 á IC-rásinni, með plúsinn lóðaðan í hinn enda inn-

stungunnar sem fer í upptökutækið. Þurfirðu meiri mögnun geturðu raðtengt allt að fjóra samskonar magnara. Mynd 10-3 sýnir tengingarröðina á hverjum magnara í TL084-rásinni. Hljóðneminn er látinn í fóðraðan trékassa (fóðrið getur verið svamp, gúmmí, bómull o.s.frv.).

Eintök af öllum böndunum (með yfirsíkilvitlegum hljóðum eða án) skulu send Hans Ulrich Obrist (c/o AFAA; BP 103; 244, bd. Saint-Germain; 75327 Paris; Cedex 07; Frakklandi/France).

Alison Knowles

Með kveðju til allra rauðra hluta

Hvaða hluta sýningargólfsins sem er skal skipt í feringa af hvaða stærð sem er. Setjið rauðan hlut í hvern fering;

til dæmis:

- ávöxt
- brúðu með rauðan hatt
- skó

Fyllið feringaflötinn á þennan hátt.

Bertrand Lavier

Eftirfarandi texti er hluti greinar eftir listgagnrýn- andann Bernard Marcadé um eitt af verkum Bertr- ands Laviers. Hann kemur hér í stað fyrir mæla.

Verkið felst í að smíða tvo kassa, annan fyrir mat- vöru, hinn fyrir fjársjóð. Tvennskonar beinlínuform, og yfirborð þeirra snertast og falla nær alveg sam- an. Tvær tímaheildir — algerlega sjálfhverfar og að fullu einangraðar frá veröldinni utanvið, neyslu hennar og spillingu — sem í sínum innri kulda reyna að verjast atlögum tímans.

Jean-Jacques Rullier

Verkefnið er að á hverjum sýningarstað sé búin til röð eftirmynda, eins margra og hugsast getur. Í hverjum sýningarstað byrjar teiknari á að teikna eftir frummynd og afhendir eftirmynd sína síðan öðrum teiknara. Sá teiknari teiknar eftir eftirmyndinni og afhendir nýju útgáfuna þriðja teiknaranum, sem afhendir næsta manni þriðju eftirmyndina og síðan koll af kolli, þannig að sem allra mestur fjöldi eftirmynda sé teiknaður og síðan skilað áfram. Sérhverju sinni er það síðasta eftirmyndin sem næsti teiknari notar sem fyrirmynd.

Á sýningarstaðnum skal sýna allar myndirnar í þeirri röð sem þær voru gerðar. Hver sem er á að geta tekið þátt í teiknakeðjunni, og hún á alls ekki að vera bundin eingöngu við myndlistarmenn. Frummyndin gæti verið skýringarmynd um einhverja sérstaka athöfn (til dæmis mynd sem sýnir hvernig á að veita fyrstuhjálp).

Sýningarstaðurinn kynnr þennan atburð eins vel og hægt er.

Rirkrit Tiravanija

Án titils, 1994

1/2 bolli af söxuðum lauk
8 hvítlauksrif
10 þurrkuð hylki af jalapa-pipar
100 grömm af söxuðu nýju engiferi
2 skeiðar af saxaðri kínverskri steinselju
1/2 teskeið af kúmeni
1 teskeið af rækjumauki
1 teskeið af salti
3 teskeiðar af matarolíu
1 blandari eða hrærivél
1 lítil steikarpanna
1 rafmagns- eða gaseldavél
glerkrukkur með góðu loki (margar)

Setjið alla matvöru nema olfuna í blandarann og látið hrærast saman þangað til hræran er orðin deigkennd.

Hitið pönnuna upp að meðalháum hita, setjið í hana olfuna og steikið deigið í henni í 5 mínútur þangað til það fer að anga.

Takið deigið úr pönnunni og setjið í krukku til dreifingar.

Endurtakið eftir þörfum.

Heima-

„do it“

Hugo Suter

Að kveikja eld með ís

Helltu soðnu vatni í hvefda skál. Settu skálina í frystihólf eða frystikistu. Síðan má taka ísinn úr skálinni með því að hita hana ögn.

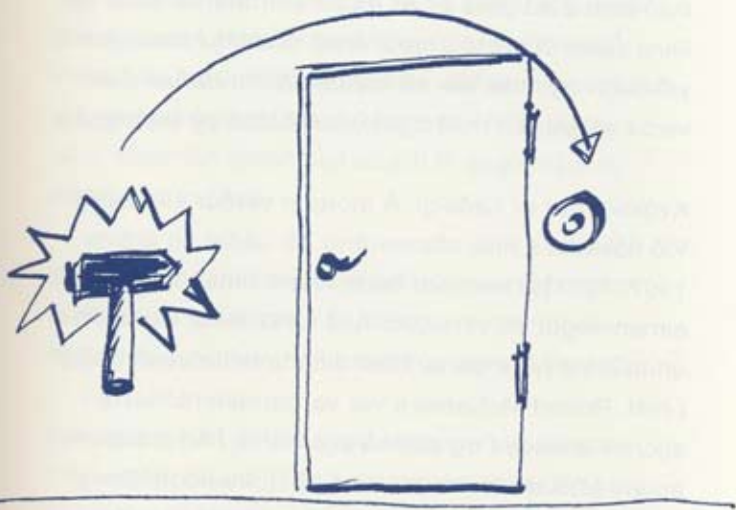

Búðu þar næst til pappírsskip úr dagblaði. Helltu aftur vatni í skálina. Nú geturðu látið skipið sigla. Síðan áttu að kveikja í skipinu með því að láta sólina skína gegnum ísinn eins og gegnum stækkunargler (beindu brennideplinum að svörtum prentstaf).

Að lokum seturðu ísinn í skálina með vatninu og öskuleifum úr pappírsskipinu og lætur hann bráðna þar.

Olaf Metzel

Liam Gillick

Vertu heima og íhugaðu hvernig á að breyta hlutunum

Það sem á að gera er að íhuga eftirfarandi texta og finna síðan út hvernig hægt er að umsemja hann, bæta við hann og leika sér að honum. Niðurstaðan á að verða söngleikur, með lögum, leiktjöldum og búningum.

Kvöldverður er í aðsigi. Á morgun verður allt breytt. Við flökkum á milli ofanverðrar 19. aldar og ársins 1997. Fyrir þá sem eru fastir í fyrra tímabilinu verður almenningur að verkalyð. Árið 1997 tekur verkalyðurinn á sig fyrra gervi. Hópi manna hefur verið boðið í mat. Robert McNamara var varnarmálaráðherra í stjórn Kennedys og seinna stjórnandi í Alþjóðabankanum. Masaru Ibuka var einn af stofnendum Sony-samsteypunnar. Elsie McLuhan, móðir Marshalls McLuhans, var fyrirlesari sem einkum lét siðferðismál til sín taka. Murry Wilson var faðir Brians Wilsons. Hann var lagasmiður eins og sonurinn, en ferill hans misheppnaðist. Seinna reyndi hann að láta drauma sína rætast gegnum Beach Boys, hljóm-sveit sonarins. Þetta virðist sem sé vera afar sérstæður hópur fólks.

Erasmus er seinn, og hann er gestgjafinn. Hann var eldri bróðir Charles Darwins, makráður lífsnautna- maður, fríþenkjari og óþímneytandi á upplýsingar- öld. Við fylgjumst með honum á reiki um miðborg Lundúna. Erasmusi dvelst í bænum þótt hann ætli sér alls ekki að bregðast gestum sínum, því að á leið sinni gengur hann uppi ýmsa helstu sögustaði fríhyggjunnar. Hann er með flogum af svefnleysi vegna óþímumsins og uppgötvar að hann getur talað við gestina og þeir svarað honum. Hefði nú bara allur hópurinn getað hist augliti til auglitis þetta merkilega kvöld!

Þótt sú Lundúnaborg sem fjallað er um í þessum texta kunni að vera sú sama og í reyndinni er hugsanlegt að hún hafi breyst og jafnvel batnað.

Á nokkurn hátt er þetta leiðsögn um Lundúnir á ofanverðri 19. öld í fylgd samtímamanns. Þó er þetta einnig athugun á félagslegri afstöðu fyrir tíma Marx, vanbúin rannsókn á kenningum bjartsýnna staðleysuleitenda sem kepptust við að segja fyrir um framtíðina, tilraun til að hrista af sér fortíðarþrá eftir tímabili sem í rauninni getur ekki orðið okkur neinskonar fyrirmynd. Hér hófst upplausn þess samfélags sem við aldrei þekktum, og lauk hér líka; við þetta urðu til þær aðstæður sem sköpuðu sósíal-

ismann og einnig grundvöllurinn að breyttum samfélagskilningi okkar.

Það er líka mikilvægt að kynna til sögunnar Harriet Martineau. Hún er eldri en Erasmus og viðhorf um siðrænan samfélagsgrunn hamla henni síður. Ekki skulu vanmetin áhrif hennar á hugmyndaheim hans.

ismann og einnig grundvöllurinn að breyttum samfélagsskilningi okkar.

Það er líka mikilvægt að kynna til sögunnar Harriet Martineau. Hún er eldri en Erasmus og viðhorf um siðrænan samfélagsgrunn hamla henni síður. Ekki skulu vanmetin áhrif hennar á hugmyndaheim hans.

skoppa glaðlega um eitthvert líf
drukkna í þögninni
hringsnýst í martröðunum
sef í húðinni
hrífst af hinu afbrigðilega
sendi sálina í útlegð
læst heill, skapa veill
rýri vitsmunina
klifra inn í uppsprettuna
vek upp auðnina
endasendist með ástríðu inn í ástina
afhýði risavaxið gagg
naga steina
fer frá fjölskyldunni
kem aftur með allsnægtir

Andreas Slominski

Leiðbeiningar

Stilltu hnakkinn á hjólinu þínu þannig að hnakknefið snúi upp og pressaðu svo á því sítrónur.

John Miller

Að finna sér stað

1. Biddu maka þinn eða vin að lána þér bók sem hann eða hún er að lesa.
2. Taktu bókamerkið og flyttu það á annan stað í bókinni. Ef ekki er bókamerki í bókinni skaltu setja inn í hana þitt eigið bókamerki.
3. Láttu bókina í bókahillu og hafðu hana þar í tíu ár.
4. Skilaðu bókinni til makans eða vinarins. Hann eða hún á að hefja aftur lesturinn á þeim stað sem bókamerkið sýnir.

Allan Kaprow

Verkefni

Sópaðu gólfið í einhverju herbergi.

Dreifðu sópinu á gólfið í öðru herbergi þannig að enginn taki eftir.

Endurtakist daglega.

Noritoshi Hirakawa

Vinsamlegast klipptu út þennan ramma og hengdu hana upp á vegg á salerninu heima hjá þér. Lestu textann upphátt í hvert sinn sem þú átt erindi á salernið og lærðu hann smám saman utan að þangað til þú ert orðinn viss um að þú gleymir honum aldrei nokkurntíma.

Boð um að vera vera

eftir

Noritoshi Hirakawa

Að gráta og að hlæja, það er það sama.

Að líða illa og að líða vel, það er það sama.

Að reiðast og að gleðjast, það er það sama.

Að örvænta og að fyllast ofsakæti, það er það sama.

Að vera einsamall og að vera með öðrum, það er það sama.

Að lifa til að deyja og að deyja til að lifa, það er það sama.

Það eina sem máli skiptir, það er hvort þetta gerist eða gerist ekki.

Dan Graham

Húseigandi kaupi sér örk af tvíspeglandi filmu (*mylar*) sem sett er á glugga til að verjast sólarljósi og augum vegfarenda að degi til.

Filman skal sett á stofugluggann.

Í sterku sólarljósi er filman gagnsæ innanfrá en eins og spegill utanhúss. Þegar dimmt er yfir og á bilinu frá sólarlagi til rökkurs verður sýn í báðar áttir eins, speglandi og gagnsæ í senn, þannig að svipir fólks og hluta innanhúss og utanhúss sjást í sama mund. Síðreytilegur styrkur ljóssins veldur stöðugum víxlum gagnsæis og speglunar.

Felix Gonzales-Torrez

Settu tvo stóla hlið við hlið eða annan fyrir framan hinn þannig að á milli þeirra séu tólf tommur (30,48 cm).

Felix Gonzales-Torrez

Settu tvo stóla hlið við hlið eða annan fyrir framan hinn þannig að á milli þeirra séu tólf tommur (30,48 cm).

Sköpun samkenndar á heimilinu

Forsendur: Þrátt fyrir allt teljum við ekki að eigingirni sé það sama og skynsemi. Sjálfsdýrkun kann að vera upphaf ástarinnar en við teljum ástina því aðeins ást að hún hafi brotist úr viðjum sérhyggju og eiginhagsmuna. Samkennd er grundvöllur skynseminnar og helsti aflvaki hennar. Tengsl samkenndar og skynsemi eru auðsjáanlegust á heimilinu og þar er helst sóst eftir slíkum tengslum. Heimili sem okkur finnst „sterilt“ — dauðhreinsað, án samkenndar, það teljum við alls ekki vera heimili. Heimili er fyrst og fremst þægilegt athvarf. Heimili sem er algerlega lokað af gagnvart umheiminum minnir miklu fremur á fangelsi en athvarf. Í heimsbyggðinni eru heimili manna vissulega ólík að ytra útliti, í byggingarlagi og ýmsu menningarsniði, en undir niðri er heimilið alstaðar hið sama. Í þessu verkefni ætla ég þessvegna að miða við mitt eigið heimili sem fyrirmynd. Þótt heimili þitt sé ekki eins og mitt í öllum atriðum (það er til dæmis ekki víst að kóngulær af svartekkjugerð séu algengar í þínu heims-horni) munum við með svolitlu ímyndunarafli komast

að því að heimili okkar eru í grundvallaratriðum eins. Mér er heiður að því að geta skemmt ókunnugum og hjálpað. Það er líka mjög ánægjulegt.

Aðferð: Manstu eftir svanga kettlingnum fyrir utan dyrnar hjá þér? Hann getur nýst okkur sem dæmi um samkenndarverknað sem sífelldur endurtekur sig. Meðal indjána er til sú trú að kóngulóin sé amma alheimsins, sú sem situr og vefur í horni sínu og enginn tekur eftir fyrir en á þarf að halda. Þetta á sérstaklega við um svörtu ekkjuna, og það er talinn góðs viti að hafa svarta ekkju nærri dyrunum að heimili sínu, bæði til heilla og til viðvörunar. Ef þér þykir fráleitt að líkja kóngulóm við ömmur gætirðu reynt að ímynda þér þær sem fiskimenn loftsins. Þær breiða úr netum sínum og bíða þolinmóðar eftir fiskinum fljúgandi. Líttu á kóngulærnar sem velkomna gesti. Hvað ætti að gefa þeim að éta? Söfnun vænna birgða af flugum og ormum (sumar kóngulær spinna vef sinn niður við jörð eða fastan við jörð) er okkur prýðilegt tækifæri til að sýna samkennd á óvenjulegan hátt. Slík samkennd er allra ágætust — það er svo auðvelt að sýna þeim samkennd sem líkist manni sjálfum! Við erum ekki vön að hugsa um hungraða gerla, en gerlanna sem ekki fá fylli sína á heimilum okkar bíður ekkert nema dauðinn, og

einnig þeir eru komnir þangað í leit að athvarfi. Hljá í garð gerlanna gæti raunar orðið til þess að laða að þreyttar og svangar flugur sem leita sér athvarfs á sama hátt og þú sjálfur. Drepi nágrenni þinn dýr eða safaríka rótarplöntu, til dæmis kartöfluplöntu, skaltu biðja um smápart af kjötinu. Hluta þess geturðu borðað sjálfur og þar með nært þær milljónir gerla sem eiga sér heimilisfesti í ristlinum í þér. Komdu leifunum síðan fyrir einhverstaðar nógu hátt uppi til að kötturinn nái þeim ekki. Gerlarnir leita þær uppi, og flugurnar skömmu síðar. Kakkalakkarnir koma líka. Taktu vel á móti þeim, því skömmu síðar er von á einhverjum hinum veglegasta fulltrúa margfætluaættflokksins. Þótt margfætlurnar valdi blöðrum á húðinni við snertingu gera þær feikilegt gagn við að halda nauðsynlegu jafnvægi í kakkalakkastofninum. Unaðsfagur, dökkblár og litföróttur geitungur lætur einnig heillast af stærri kakkalökkunum. Nú, því ekki að hefja ræktun? Geitungar eru heillandi í öllum sínum fjölmörgu afbrigðum, og lifur sumra þeirra eru hreint sælgæti; þær á að léttsteikja rétt eins og hnetur.

Þú kemst að því að flugurnar hafa dregið að sér eðlur og salamöndrur. (Eðlur eru margar vel ætar, til dæmis græneðlan, en varast skyldi að leggja sér salamöndrurnar til munns vegna eitursins í skrápnum.)

Engisprettur eru dásamaðar mjög í Austurlöndum fyrir hljóð sín, og þær sækja í salamöndruspörðin og eðlnadritið. Tístið í engisprettunum kallar síðan til sín sporðdrekana. Í fyrstu kann þér að verða örlítið órótt við þá gestakomu, en vertu óhræddur. Sporðdrekum er engan veginn illa til manna og þeir eru ekki árásargjarnir. Hættan sem af þeim stafar gerir mann einungis nærgætnari, á sama hátt og oft er um elskendur eða samstarfsmenn í viðskiptum.

Þegar þú ert búinn með kvöldmatinn skaltu setja allar leifar rétt utan við útidyrnar hjá þér. Eitt kvöldið tókst mér með því móti að slá upp veislu fyrir tuttugu og þrjá flækingshunda. Eftir að hundarnir hafa flestir yfirgefið samkvæmið koma í heimsókn þvottabirnir, þefdýr og rottur. Reyndu að taka flassmyndir með því að tengja þráð frá vélinni í hluta af dauðu, soðnu nauti eða í sætt grænmeti! Þegar hér er komið sögu hafa margir af þessum nýorðnu vinum þínum úr dýraríkinu vanist þér svo mjög að þeir eru orðnir eins og hluti af fjölskyldunni. Ætli þetta séu íkornarnir sem ég heyri í inni búi, eða kannski mýsna? Látum köttinn og nokkra af hundunum athuga málið! Einusinni uppgötvaði ég að glæsilegur snákur hafði fundið sér athvarf inni í búi. Hann hafði ekki snert við svínapörtum sem ég hafði hengt þar upp en í staðinn gætt sér á nokkrum músum sem höfðu

ákveðið að deila með mér Camembert-osti. Sama dag bauð ég hersingu leðurblakna velkomna í háaloftið. Leðurblakan er hálfur engill og hálfur þúki. Hvorki flær né lýs lifa á leðurblökum en þær bera hinsvegar með sér framandlegar og heillandi lífverur, svo sem hundaeðissýkilinn (einkennilegt dýrildi sem býr sér aðsetur í heila spendýra, þar á meðal manna — við gætum því ímyndað okkur að hundaeðissýkillinn sé sú lífvera sem næst stendur listinni) og sýklana sem valda kóleru og blóðkreppu-sótt. Ef kötturinn veiðir leðurblöku eða leðurblakan bitur hann, þá er sennilega ráðlegast að gefa hann börnunum í næsta húsi. Hafðu þó ekki áhyggjur af lúsunum. Með því að hafa opinn gluggann uppi á háalofti hefur ekki einungis leðurblökunum verið búið tryggt skjól heldur dúfunum líka. Það eru þær sem sjá heimili þínu og öllum þess lifandi innviðum fyrir lúsum. Flærnar eru hinsvegar þegar mættar af því að þær eru hin náttúrulegu fylgidýr músa og rottna.

Carsten Höller

Hugmyndin skýra

Með þessum texta ætla ég að reyna að deila með þér hugmynd. Þú verður að vera reiðubúinn að taka við hugmyndinni með þeim aðferðum sem hér standa til boða. Þú mátt ekki vita neitt um mig. Við getum deilt hugmyndinni án þess að vita nokkuð hvor um annan. Þetta er skýr hugmynd. Þú þarft einungis að gleyma hinu og þessu. Gleymdu því hvað einstakir hlutir merkja í þínum augum. Gleymdu hinsvegar ekki að þetta hér er texti sem flytur hugmyndina og að hugmyndin sjálf er allt annað. Svo framarlega sem þú hefur ekki gleymt eðli þeirrar aðferðar sem gerir þér kleift að deila með mér hugmyndinni geturðu gleymt henni núna. Gerum þetta í áföngum. Íhugaðu næst, án þess að hugsa um neitt sérstakt, hvernig þú tekur eftir heiminum fyrir utan þig. Þú upplifir á sérstakan hátt allt sem er í kringum þig, og sjálfan þig líka. Það er alls ekki ljóst hvernig þetta gerist, en það fer fram innan ákveðins ramma. Hugsaðu um þennan ramma. Þetta er rammi með hvítum köntum sem leysast smátt og smátt upp að utanverðu. Þegar þú hefur fundið rammann máttu alveg gleyma honum líka. Nú

kemurðu út úr rammanum. Hugsaðu þvínæst um nánasta umhverfi rammans og síðan um allt sem er utan rammans. Við höfum þegar náð langt. Reyndu næst að hugsa í einu um tilveru þess sem er umhverfis rammans og tilveru rammans sjálfs. Þú mátt aðeins hugsa sérstaklega um tilveru þessara fyrirbrigða, afgangurinn verður ósérstakur. Með því að afgangurinn verður ósérstakur hefur þér heppnast að taka allt með. Og nú kemur úrslitaskrefið. Reyndu að draga niður í hinu sérstaka á svipaðan hátt og með stillihnappi. Lækkaðu hljóðið þannig að þú heyrir eins lítið og hægt er og komist í nánd við ímyndaðan takt. Þetta gefur þér færi á skýrri hugmynd. Nú er komið sjálft augnablik skilningsins. Héðan kemstu ekki lengra. En þegar þú ert kominn aftur hefurðu með hjálp hinnar skýru hugmyndar öðlast viðmið fyrir hugsun þína.

Thomas Schütte

taktu þér frí

kauptu gul og rauð blóm
settu þau í bláan vasa
komdu honum fyrir á borðinu

náðu í nokkur glös af fersku vatni
hreinsaðu penslana
opnaðu litakassann
skerðu pappírinn í rétta stærð
skynjaðu sveifluna

náðu í kaffi
og líka kökur
settu plötu með Cörlu Bley á fóninn
BIG BAND THEORY
bíddu
skynjaðu sveifluna nákvæmlega

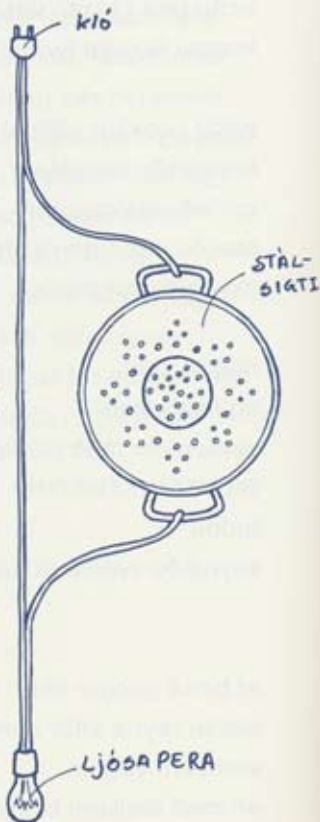
ef þetta gengur ekki
skaltu reyna aftur á morgun
einhvern veginn
en með bleikum blómum

Mona Hatoum

Hvernig hægt er að búa til nútímaleg rafmagnstæki úr eldhúsáhöldunum

Einfaldar leiðbeiningar:

- Náðu í besta stálsigið þitt.
- Vertu þér úti um 2 metra langan tvöfaldan rafmagnspráð fyrir ljósaperu.
- Skildu að þættina á um það bil 50 cm kafla í miðjum rafmagnspræðinum.
- Skerðu annan þáttinn í sundur í miðju. Tengdu annan enda sundurskorna þáttarins í annað handfangið á sigtinu. Tengdu hinn endann í hitt handfangið (sjá mynd).

- * Settu kló á annan þráðarendann og peru stæði og peru á hinn endann. Tilgangurinn með ljósaperunni er að sýna hvenær tækið er í sambandi.
- * Settu í samband og skemmtu þér!

Peim sem ekki skilja bofs er ráðið frá að reyna.

Fylgismönnum líknardraps er eindregið ráðlagt að reyna.

Christian Marclay

rífðu úr þessa blaðsíðu og hlustaðu vandlega
hlustaðu og hnoðaðu blaðsíðunni saman í örtilta
kúlu

þú getur endurtekið hljóðin með öðrum blað
síðum

geymdu kúluna/kúlurnar en hentu blaðinu

Nam June Paik og John McEvers

Róm hin forna er minning hvers og eins

OKT 1995 BOÐ FRÁ HANS-ULRICH OBRIST

„DO IT“-VERKEFNIÐ HEIMAGERNINGUR

VILL FRAMLAG FRÁ NAM JUNE PAIK

NAM JUNE Í LAGI SÍÐUSTU SKIL 20. NÓV

HVAÐ VILL HANN LEIÐBEININGAR UM
„DO IT“-GERNING

MÉR FINNST GOTT LJÓÐIÐ ÞITT Á INTERNETINU

FLÚXUS Í SAMBANDI

FARÐU Á EITT AF ÞESSUM TÖLVUVEITINGA-
HÚSUM

VELDU ÞÉR LJÓÐ SPURÐU PÁL UM NÚMERIÐ

ÉG TRASSAÐI ÞETTA Í MÁNUÐ OG SVO LEIÐ
ANNAR MÁNUÐUR

HUGSAÐU UPP BESTU AFSÖKUNINA ENGIN
AFSÖKUN JA HÉRNA

NÓV 95 HANS ULRICH HRINGIR OFT

DES 95 HANS FÆR DAUÐA LÍNU

ÉG HEF ALDREI KOMIÐ Á ÞESSI TÖLVUKAFFI-
HÚS AAÆÆÆJJJ

LEIGUBÍLSTJÓRI REYNDIST TÖLVUMAÐUR SAGÐI
MÉR FRÁ NOKKRUM

HANN ER ÞAR KLUKKUTÍMUM SAMAN

TÖLVAN HEFUR SVIPAÐ AÐDRÁTTARAFL
OG SJÓNVARPIÐ UM MIÐJA NÓTT

BJARTSÝNI

BRÁÐUM HVERFA LÖND

KANNSKI EFTIR 50 ÁR

<http://www.panix.com/fluxus>

HUGSAÐU UPP BESTU AFSÖKUNINA ENGIN
AFSÖKUN JA HÉRNA

NÓV 95 HANS ULRICH HRINGIR OFT

DES 95 HANS FÆR DAUÐA LÍNU

ÉG HEF ALDREI KOMIÐ Á ÞESSI TÖLVUKAFFI-
HÚS AAÆÆÆJJJ

LEIGUBÍLSTJÓRI REYNDIST TÖLVUMAÐUR SAGÐI
MÉR FRÁ NOKKRUM

HANN ER ÞAR KLUKKUTÍMUM SAMAN

TÖLVAN HEFUR SVIPAÐ AÐDRÁTTARAFL
OG SJÓNVARPIÐ UM MIÐJA NÓTT

BJARTSÝNI

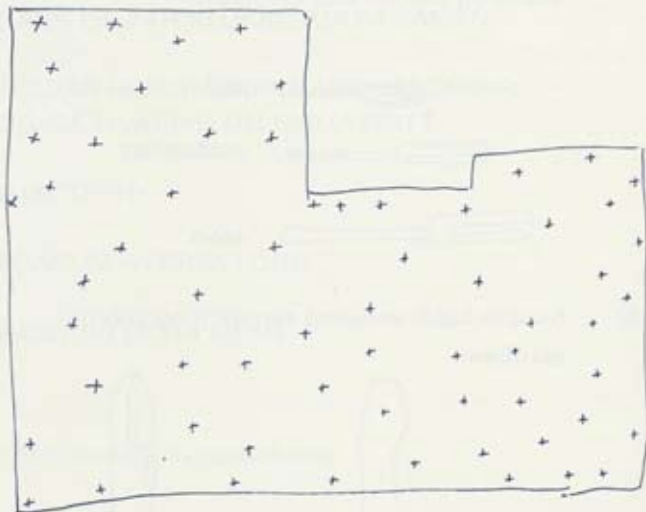
BRÁÐUM HVERFA LÖND

KANNSKI EFTIR 50 ÁR

<http://www.panix.com/fluxus>

- 5) Hefstu handa um að dreifa skrufjárnunum á heimilinu (reyndu að týna þeim). Í hvert sinn sem þú notar skrufjárn skaltu skilja það eftir þar sem þú varst að nota það. Þá er það á staðnum næst þegar þú þarft á skrufjárn að halda . . .

Þversnið sem sýnir gólfíð í lítilli íbúð

Hugsanlegir staðir fyrir skrufjárn á heimili þínu

Uri Tzaig

Málningarkúla

Takið alla litstautana úr kassanum og búðu til úr þeim kúlu. Fljótlega hætta augu þín að greina mismunandi liti og skynjunin tengist aðeins snertingunni við efnið: að mola niður, blanda, strekkja á, þjappa saman. Síðan þarftu að venjast því hvernig á að halda á nýja litnum, venjast umbreytingunni við að mála. Í hjarta þínu verðurðu að viðurkenna að jafnvel þegar þú teiknar einfalda línu er hún samsett af margvíslegum litbrigðum, af litblettum sem þú hefur ekki lengur á þínu valdi.

Snúðu bakinu við

Sittu í hægingastólnum fyrir framan sjónvarpið og snúðu bakinu við, til dæmis til að bera saman myndina á skjánum og myndina sem hangir á veggnum. Snúðu þér að stóra opna glugganum og snúðu svo bakinu við, til dæmis til að athuga hver er að berja að dyrum. Snúðu þér að dyrunum en snúðu svo við, þannig að þú snúir bakinu fyrst við og komist loks í upphaflega stöðu.

Sittu á stól fyrir framan borð sem er þakið blöðum, orðum sem þú hefur skilið eftir, og snúðu bakinu við. Hefurðu hugsað eitthvað nýtt? Snúðu bakinu við.

Leitaðu að einhverju, kannski geturðu leitað að einhverju meðan þú *fylgir mér og teiknar upp kort af herberginu mínu með hreyfingum þínum.*

Segðu mér eitthvað og taktu það svo aftur. (Á meðan tek ég afstöðu og reyni að átta mig þangað til eitthvað nýtt kemur upp í hugann, í munninn og út í loftið í heiminum. Á eftir geturðu tekið orð þín aftur.)

Ulrike Grossarth

Skápa, borð, stóla, hægindi,
sófa, bókahillur og allskyns húsgögn

skal bera inn í autt herbergi
flytja til,
setja hvað undir annað, þrýsta saman, setja upp
á rönd,
hrúga saman, raða upp,
stafla upp í skáphæð
alveg að dyrunum,
loka dyrunum.

Opna dyrnar,
sökva sér í efnishauginn,
klifra, sökva sér niður, renna sér áfram, liggja
kyrr,
láta undan, gefa eftir fyrir, laga sig að
þyngdinni, þrýstingnum, mótþrýstingnum
í kyrrð hinna hreyfingarlausu efnishluta,
hverfa,
hvílast.

Pepon Osorio

Heimilishreingerning

Handa þeim sem þurfa að gera hreint heima hjá sér snögglega út af vondu og rykmettu lofti, óæskilegum gestum, vegna þess að þeir eru af og til óheppnir eða hreinlega heillum horfnir.

Efniviður:

- lítill leirdiskur
- hvítlaukur
- vatn
- vindill
- tréspæmir
- eldspýtur
- neglurnar á þér
- reykelsi (myrra eða frank-reykelsi)
- blóm
- glerskál

Hafðu allt þetta til áður en byrjað er

Kveiktu í vindlinum. Þú þarft ekki að reykja hann allan, heldur reykir hann eingöngu meðan á athöfninni stendur.

Opnaðu alla glugga og skrúfaðu frá öllum krönum í íbúðinni (þetta rekur vondu orkuna burt af heimilinu). Klipptu á þér neglurnar og settu afskurðinn í leirdiskinn með miklu magni af hvítlauk og tréspónum auk öskunnar af vindlinum. Kveiktu í þessu með eldspýtunum. Gakktu um íbúðina með vindilinn í annarri hendi og skálina í hinni þannig að reykurinn komist út í hvert horn. Meðan á þessu standur verður eldurinn að lifa í disknum. Þegar búið er að gera alveg hreint í íbúðinni skal skilja diskinn eftir við aðalgluggann.

Settu reykelsið í annað ílát, kveiktu á því og endurtaktu síðan hreingerninguna. Ákallaðu hollar vættir og óskaðu þér heilsu, ljóss og endurnýjunar. Nú ætti heimili þitt að vera þrungið orku, fullt af ljósi og höfugum ilmi. Lokaðu öllum gluggum. Láttu ferskt vatn renna úr krana í skál og settu skálina við rúmið þitt eða við útihurðina með blómunum og vindlinum og hafðu hana þar í sjö daga. Þetta ætti að hjálpa til við að halda loftinu hreinu. Losaðu þig við hvítlaukinn, naglskurðinn og spæninn utan heimilisins. Þessa heimilisathöfn er hægt að endurtaka mánaðarlega eða oftar.

Pipilotti Rist

Nágrannapáttur

- Lesa dagblað
- Stökkva upp af stólnum og skilja blaðið eftir opið á borðinu
- Hlaupa eins og fætur toga heim til besta vinar þíns
- Æpa og henda steini í gluggann hjá honum
- Bíða þangað til hann opnar gluggann
- Hrópa til hans að sameiginlegt átrúnaðar-goð okkar hafi látist
- Gráta saman

Ugo Rondinone

Sestu á stól eða á gólfið eða bara einhverstaðar.

Kveiktu þér í sígarettu eða gerðu það ekki.

Horfðu út um gluggann eða á vegginn og bíddu eftir
að eitthvað gerist.

Dominik Steiger

Páttakendur eru beðnir að útvega sér verkefnisspil og líta ekki á spilið sem neinskonar ílát fyrir skrifaðan texta, grafíkmynd eða ljósmynd heldur sem verkefni til að smíða, breyta eða ummynda í því augnamiði að ná fram óopinberum, frumlegum, skipulögðum eða tilviljanakenndum myndum. Allar aðferðir, allar útfærslur og öll tæknibrögð eru leyfileg; frá klippi eða útskurði til samklipps, sundurklipps, samsetningar, endurvinnslu, tilvitnana, stækkunar eða smækkunar: handa Spilaborgardagdraumaverkalýðsflokkshúsinu.

Chris Marker

Nýtt hugtak við tölvustjórn: Smellt í rýmið!

Sýndarveruleiki er mjög í tísku um þessar mundir. Í hreinskilni sagt þurfa menn mikinn tækjakost og kunnáttu til að höndla þennan sýndarveruleika á einfaldan hátt. Mér hefur komið til hugar að fyrir hinn almenna notanda sé til ágæt nálgun við sýndarveruleikann, nefnilega raunveruleikinn, sem einnig er þekktur sem heimurinn fyrir utan.

Til er frábær hugbúnaður, nefndur HyperStudio (frá Roger Wagner Productions í San Diego), sem meðal annars gerir okkur kleift að rannsaka veruleikann eins og hann væri sýndarveruleiki. Með töfrum þessa forrits opna ég myndglugga á skjánum sem tengdur er við Hi-8 HandyCam myndbandstökuvél. Ég frysti þrívíða mynd úr tókuvélinni, kannski ekki eins skrautlega og dæmigerð mynd úr sýndarveruleika-geiranum, en nægilega þrívíð þó. Hvað gerist nú ef við notum þetta þrívíða landslag sem venjulegt efni fyrir tvívíðan skjá, með hnöppum, brellum og öllu tilheyrandi? Allt sem þarf er:

1. Koma myndbandstökuvélinni fyrir á fyrirfram ákveðnum stað (sem hægt er að velja á undirbúnings skjá í sjálfu forritinu).
2. Búa til sýnishorn af dæmigerðri sýn í tókuvélinni (kyrrmynd úr myndbandsskjánum nægir — mæli með sem víðustu sjónarhorni).
3. Til þess að velja eitthvert myndrænt form úr þessu sýnishorni verður að einangra það með því að eyða afganginum af myndinni og líma afraksturinn á auðan myndramma með skipuninni „*add a graphic item*“. Þannig að næst þegar þú kemur myndbandstökuvélinni fyrir þarftu einungis að stilla hana þannig að umrætt form stemmi saman við upprunalega formið úr veruleikanum. Með þessu er tryggt að sjónarhorn tókuvélarinnar er hið sama og við upprunalegu myndatökuna.

Ég geri ráð fyrir að þú hafir náð þessu núna: Þú getur fyllt auða skjáinn með eins mörgum hnöppum og þú kýst, þar sem hver þeirra birtir nýtt kort með

stækkuðum myndum, athugasemdum og QuickTime-hreyfimyndum sem tengjast þeim hluta myndarinnar sem hnapparnir svara til o.s.frv. Hér eru í raun engin takmörk nema eigið ímyndunarafl, eins og sagt er í hugbúnaðarauglýsingunum. Og þegar myndavélin er komin í gang sérðu þessi atriði eins og á sígildu korti, en nú spretta þau fram eftir að þú hefur miðað á veruleikann — smellt í rýmið.

Ég gerði prufu með tveimur gagnstæðum veggjum í vinnustofu minni, sökum þess að það var þægilegast meðan ég vann að innihaldi fyrir forritið, en útkoman mundi auðvitað verða áhrifameiri með útsýni úr glugga, yfir landslag eða borg. San Francisco með öllum sínum hæðum mundi henta einstaklega vel fyrir slíka uppsetningu. Hægt væri að hugsa sér að myndavélinni væri beint að Coit-turninum, og fram kæmi ævisaga Lillie Hitchcock Coit, ásamt tilfinningaþrunginni hyllingu til slökkviðliðsins í San Francisco á tókustað kvikmyndarinnar *Vertigo*. QuickTime-hreyfimynd gæti síðan sýnt brot úr *Vertigo*. Við gætum einnig teiknað inn hinar gömlu útlínur borgarinnar, t.d. skömmu fyrir jarðskjálftann mikla (með litlínu sem dregin er yfir raunverulegu myndina, rétt eins kauphallarlínurit). Á þessari mynd gætum við látið litla glugga birtast með fólki frá þeim

tíma, fróðleik eða spurningum („Hver skaut hvern á Embarcadero?“ svo við höldum okkur við sögusvið *Vertigo*) og þannig lagt fortíðina yfir nútíðina. Með svolitilli lagni mætti hafa jafnmörg sjónarhorn og raunverulegi glugginn leyfir og stjórna myndavélinni með hnappi við hlið tölvunnar. Það mundi auka á blekkinguna að sjá raunverulegt landslag gegnum raunverulegt op myndavélarinnar á sama tíma og maður horfir á það á tölvuskjánum; notandanum fyndist hann draga fram myndirnar frá borginni sjálfri, ekki úr einhverju forriti. Í enn öðru kasti af mikilmennskubrjálæði datt mér í hug að við gætum dreift þessari hugmynd út í skólana. Uppsetning kerfisins er tiltölulega auðveld og ég sé fyrir mér krakka komandi fyrir myndavélum um víðan völl og tengja þær við Macintosh-vélar sínar til þess að smella á sitt eigið rými, hvort sem það er bærinn þeirra eða skólinn. Það sem mestu máli skiptir er að þau þurfa að mata forritið af upplýsingum: Hver býr hér? Hver er saga þessa húss, þessarar götu? Við gætum komið af stað umfangsmikilli rannsókn þar sem annars vegar væru kannaðir möguleikarnir sem bjóðast við notkun HyperStudio með tökuvél og hins vegar væri gerð félagsfræðileg athugun á sviði menntunar. Verkefnið hefði merkileg hliðaráhrif: hér gæti sannast að tölvan þarf alls ekki að vera það

sjálfhverfa skrímsli sem oft er sagt loka börnin af frá raunveruleikanum, heldur gæti hún þvert á móti verið frábært tæki til að opna augu og huga ungs fólks fyrir raunveruleikanum.

Ein röksemd enn: Óíkt flestum markaðsfyrirbrigðum er raunveruleikinn ókeypis!

David Medalla

Farðu í skruðgarð að vorlagi eða um sumar, tíndu þar blóm, dýfðu því í málningu með hvaða lit sem þér sýnist, dýfðu lófannum á þér í málningu af öðrum lit, legðu blómið í lófann, búðu til afþrykk á pappír af lófannum og blóminu, þektu afþrykkið með sólblómaolíu þegar liturinn á því er þornaður, settu síðan blaðið í plastbakka með tæru vatni, settu plastbakkann í frystikistu eða frystihólf í ísskápi, taktu það út þegar ísinn hefur myndast, settu ísblökkina með pappírsblaðinu í gluggakistu þar sem sólin skín. Búðu til eins margar myndir og þú vilt með eins mörgum blómum og þér sýnist og þektu síðan með þeim heilan vegg.

Paul-Armand Gette

Heimilis-„do it“

Við fyrstu sýn er ekki mikill munur á „do-it“ og heimilis-„do-it“. Munurinn virðist einungis liggja í staðarvalinu. Þótt ekkert sé tiltekið um staðinn í fyrra tilvikinu er fullyrðingin fólgin í hugtakinu; fyrirmæli um stað felast einfaldlega í því að ekki er hægt að koma verkefninu fyrir nema á listasafni eða öðrum ámóta húsakynnum helguðum listinni. Þar með á „do-it“-formið fátt skylt við „do-it“-leiðbeiningar á borð við þær sem ég rakst á um daginn við hliðina á dælu á bensínstöð, jafnvel þótt báðar þessar viðskiptagreinar, listar og eldsneytis, fari fram fyrir allra augum á almannafæri. Ekki reyna að segja mér að listin sé ekki verslun; undir yfirskinu menningar eru söfnin sífellt að selja af sér ímynd sem mér geðjast engan veginn að.

Útúrdúr

- a) *Menningin.* Ég legg til að menningin verði takmörkuð við að þroska smekk okkar á þeim ávöxtum og grænmeti sem við étum.

Oft minnir menningarfólk mig einmitt einna helst á rófnaakur.

- b) *Söfnin*. Þegar ég fór á Ludwig-safnið í Köln í síðustu viku varð til þessi niðurstaða: Það er alls ekki slæm hugmynd að fleygja þessu öllu á haugana.
- c) *Listin*. Hún þarf örugglega á að halda aðeins meiri nánd. Útstillingarfyrirgangurinn hefur ekki heppnast.

Það er þessvegna sem mér finnst „do-it“-heimaverkefni áhugaverð. Þetta *heima* sem á að vera *best*, það er einmitt þar sem við þorum að viðurkenna smekk okkar, hvort hann er góður eða vondur er spurning um mat, og út í þá fáfengilegu sálma ætla ég mér ekki. Á nokkurn hátt byggist „do-it“-hugmyndin á því að láta aðra vinna verkin, eru í rauninni einskonar litabækur þar sem búið er að teikna fletina sem hinir eiga að fylla út með litum, en „do-it“-heimalistin hefur að minnsta kosti fram yfir þá nánd sem ég kallaði eftir að ofan.

Óreiðan krefst mikillar natni til að virðast augljós.

Annars er hún aðeins afleiðing vanhirðu. Æðsta stigi

óreiðunnar ná menn ekki nema með staðfastri fullkomnunarhneigð! Engu að síður er tillaga mín hér að neðan á allra færi, og þar sem listathöfnin fer fram á heimilinu er hægt að velja sér nákvæmlega þann áhorfendahóp sem manni sýnist.

Kvennærbuxur sem skreytingarefni

Þær gætu verið líkamsskreyting nokkur andartök, og í ákveðnum tilvikum jafnvel skreyting án þess að nokkur sé í þeim, þannig að þær séu aðeins hluti af fagurri uppstillingu. Engum kæmi til hugar að húsfreyjan hafi vanrækt tiltektirnar heldur mundu menn réttilega dást að smekk hennar og hæfileikum. Kæru frúr, kæru ungfrúr! Ég leyfi mér að vona að þér íhugið tillögu mína og að hún leiði til þess að þér nýtið fegursta hluta undirfatasafns yðar til að skreyta heimilið. Ímyndið yður uppnámið við að einum af nærbuxum yðar væri komið fyrir, samanbrotnum á listrænan hátt, í samskeytunum á hægindastól, eða að þær væru breiddar á smáborð ásamt nokkrum blöðum úr krónu eftirlætisblómsins yðar.

Pablo Azul

Úrkaststökur . . . að hætti gauksins

Pessar leiðbeiningar gera þér kleift að búa til ódýra kvikmynd með aðstoð færustu atvinnumanna.

Sérhverju sinni sem þú ert á ferð í bænum og sérð að verið er að taka mynd (einkum auglýsingar) skaltu hinkra við, bíða eftir að tökuvélin fari af stað ... aksjón! ..., ganga inn í tökuramman, leika það sem þú ætlar og fara með línurnar þínar.

Skrifaðu niður upplýsingarnar af klapptrénu.

Fáðu að vita á skrifstofu fyrirtækisins hvar klippingin fer fram.

Hafðu samband við klipparann og biðdu hann gefa þér úrkastsbútinn (sú bón kynni að fá betri byr sé vodkaflaska meðferðis).

Pegar þú hefur safnað saman öllum klippunum byrjarðu að setja saman kvikmyndina þína.

Amy E. Cohen og Francisco J. Varela

Spurðu sjálfan þig spurningar, hvaða spurningar
sem er.

Í fjórum orðum eða færri, en ekki fleiri.

Núna:

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

anda inn

anda út

Núna:

Farðu aftur að spurningu þinni

eða

Snúðu við blaðinu

Sjónvarps-

„do it“

Shere Hite, Bandaríkjunum

Yoko Ono, Japan

Damien Hirst, Bretlandi

Steven Pippin, Bretlandi

Gilbert & George, Bretlandi

Robert Jellinek, Austurríki

Erwin Wurm, Austurríki

Mike Smith, Bandaríkjunum

Michelangelo Pistoletto, Ítalíu

Ilya Kabakov, Rússlandi

Eileen Myles., Bandaríkjunum

Jonas Mekas, Bandaríkjunum

Leou Golub, Bandaríkjunum

Rirkrit Tiravanija, Bandaríkjunum

Nancy Spero, Bandaríkjunum

Lawrence Weiner, Bandaríkin.

Shere Hite, Bandaríkjunum

Yoko Ono, Japan

Damien Hirst, Bretlandi

Steven Pippin, Bretlandi

Gilbert & George, Bretlandi

Robert Jellinek, Austurríki

Erwin Wurm, Austurríki

Mike Smith, Bandaríkjunum

Michelangelo Pistoletto, Ítalíu

Ilya Kabakov, Rússlandi

Eileen Myles., Bandaríkjunum

Jonas Mekas, Bandaríkjunum

Leou Golub, Bandaríkjunum

Rirkrit Tiravanija, Bandaríkjunum

Nancy Spero, Bandaríkjunum

Lawrence Weiner, Bandaríkin.

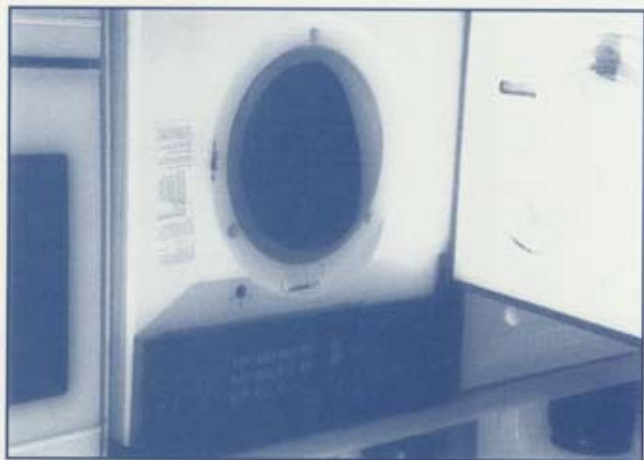

Shere Hite

Copyright © 1977 by Shere Hite

Yoko Ono

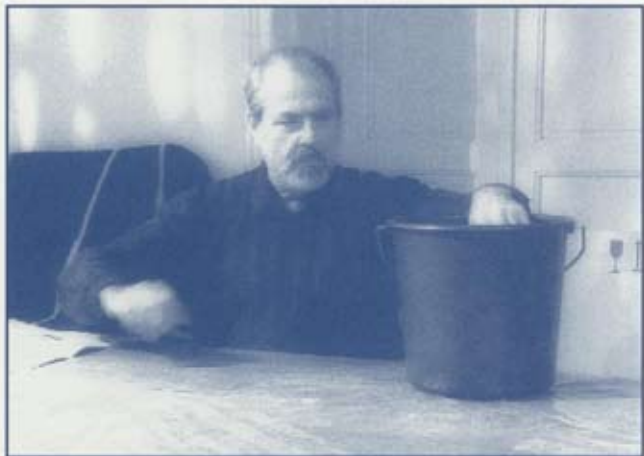

Steven Pippin

Gilbert & George

Michelangelo Pistoletto

Eileen Myles

Ilya Kabakov

CONTEMPORARY PHOTOGRAPHY

Jonas Mekas

CONTEMPORARY PHOTOGRAPHY

Rirkrit Tiravanija

Nancy Spero

Lawrence Weiner

© Lawrence Weiner 2000

Sjónvarps- „do it“ er framleitt af *museum in progress*.

Pakkir

Hans Ulrich Obrist sýningarstjóri þakkar öllum listamönnunum sem þátt taka í sýningunni, og sérstaklega þeim Christian Boltanski og Bertrand Lavier fyrir hugmyndasamvinnuna sem leiddi til „do it“-sýningarinnar. Hann þakkar einnig þeim Jan Digne, Marie-Paul Serre, Frédérique Bruelle og Véronique Leprette fyrir framlag þeirra og áhuga. Ennfremur þakkar hann klæðskeranum Donati fyrir ævafora saumavélarhandbók sem Donati færði honum að gjöf.

Eftirtaldir aðilar fá einnig þakkir sýningarstjórans: Marius Babias, Bernard Baissait, Claudine Colin Communication, Colette Feval, Editions Harras, Galina Kabakova, Uri Katalu, Kasper Koenig prófessor, Kathrin Mesner og Josef Ortner, Helmut Ritter, Ritter Verlag og Ritter Kunsthalle í Klagenfurt, UR sarl, Claudia Vogel og Gabriele Wurzel.

Safna-„do it“ á Kjarvalsstöðum er útfært af starfsfólki Kjarvalsstaða.

Myndböndin eru framleidd af museum in progress. AFAA (Association française d'action artistique) styrkir þessa sýningu.

Þýðandi þakkar Finnboga Péturssyni fyrir aðstoð við
texta Mikes Kelleys og Halldóri Fannar Guðjónssyni
fyrir aðstoð við texta Chris Markers.

Menningarmálanefnd Reykjavíkur:

Guðrún Jónsdóttir, formaður

Guðrún Ágústsdóttir

Helgi Pétursson

Inga Jóna Þórðardóttir

Jóna Gróa Sigurðardóttir

Tryggvi Baldvinsson

Þorvaldur Þorsteinsson

Forstöðumaður Kjarvalsstaða: Gunnar B. Kvaran

Ljósmyndun: Kristján Pétur Guðnason,

© museum in progress

Pýðing: Mörður Árnason

Hönnun sýningarskrár: Þorbjörg Br. Gunnarsdóttir

Umsjón með gerð sýningarskrár: Anna Friðbertsdóttir,

Þorbjörg Br. Gunnarsdóttir

Skeyting og filmuvinnsla: G. Ben. Edda prentstofa hf.

Prentun og bókbund: G. Ben. Edda prentstofa hf.

© Kjarvalsstaðir

Listasafn Reykjavíkur

The Reykjavik Municipal Art Museum

mars-maí 1996

ISBN: 9979-874-68-6

ISBN: 9979-874-68-6

KJARVALSSTAÐIR
Listasafn Reykjavíkur

mars — maí 1996